

**Folk
og
Kultur
1984**

Folk og Kultur

Årbog for Dansk

Etnologi og Folkemindevidenskab

1984

Udgivet af Foreningen Danmarks Folkeminder

København 1984

Folk og Kultur

*udgives med støtte fra Arthur Christensens og hustrus folkemindefond
og Statens humanistiske forskningsråd*

Redaktion:

Bengt Holbek, Poul Høst Moustgaard, George Nellemann, Iørn Piø

Redaktionssekretær: Jytte Gravesen

Manuskripter og bøger til anmeldelse sendes til:

Folk og Kultur, c/o Nationalmuseets 3. Afd., Brede, DK-2800 Lyngby

Abonnement tegnes hos:

Foreningen Danmarks Folkeminder, c/o Dansk Folkemindesamling,

Birketinget 6, DK-2300 København S

Trykt hos: Gullanders Bogtrykkeri A/S, Skjern

ISSN 0105-1024

Foreningen Danmarks Folkeminders styrelse:

Mag. art. Carsten Bregenhøj, Dansk Folkemindesamling, premierløjtnant Knud Bødker, Feldballe, kgl. skovrider Kristian Elmquist, Fussingø, museumsinspektør Birte Friis, Nationalmuseets 3. afdeling, dr. phil. Gustav Henningsen, Dansk Folkemindesamling, phil. dr. Annikki Kaivola-Bregenhøj, Valby, bibliotekar Else Marie Kofod, Dansk Folkemindesamling, museumsinspektør George Nellemann, Nationalmuseets 3. Afd. (formand for årbogsudvalget), landsretssagfører Kaj Nielsen, Gentofte, musiketnolog Svend Nielsen, Dansk Folkemindesamling, museumsdirektør Niels Oxenvad, Odense Bys Museer, mag. art. Iørn Piø, Dansk Folkemindesamling (formand), museumsdirektør Alan Hjorth Rasmussen, Nordsømuseum, Hirtshals, forfatteren, cand. psych. Jens Sigsgaard, Holte (formand for udvalget for børnefolklore), bibliotekar Lise-Marie Kofod, Nationalmuseets bibliotekstjeneste.

Forfattere i denne årgang:

N. H. Frandsen (født 1944), cand. mag. i historie og engelsk. Har skrevet om lokalhistoriske emner. Leder af Lokalhistorisk Arkiv for Tølløse Kommune. Adresse: Hørsholmgade 18 B, 4., 2200 København N.

Gustav Henningsen (født 1934), mag. art. i folkemindevidenskab 1962, dr. phil. på afhandling om spanske inkvisions hekseforfølgelse. Artikler om folketro, -skik og -digting. Adresse: Dansk Folkemindesamling, Birketinget 6, 2300 København S.

Ena Hvidberg (født 1939), mag. art. i europæisk etnologi. Undervisning på Institut for Folkelivsforskning i Brede. Har især beskæftiget sig med forstadslivets kultur. Arbejder desuden med beskrivelse af Københavns amts kulturhistoriske udvikling og med den kulturhistoriske udvikling i hovedstadsregionen til brug for fredningsplanlægningen. Adresse: Tonysvej 36, 2920 Charlottenlund.

Birgitte Seider (født 1951), cand. phil. i dansk fra Københavns Universitet 1980. Ansat ved Dansk Folkemindesamling aug. 1983 – marts 1984. Adresse: Jul. Thomsens Plads 2, 4., 1925 København V.

Nils Vollertsen (født 1956), lærer, stipendiat ved studieafdelingen i Flensborg 1981–83, fra 1981 medredaktør af *Treklang*, medlem af Arbeitskreis für Wirtschafts- und Sozialgeschichte Schleswig-Holsteins, underviser på de danske skoler i Garding og Skt. Peter i Sydslesvig. Har skrevet SPS, Socialdemokratiet og det danske mindretal (1983), desuden artikler om det danske mindretal efter 1945 og om dele af Sydslesvigs økonomiske historie. Adresse: Süderstrasse 1, D-2253 Tönning.

Indhold

Birgitte Seider: Ømme postkort	5
N. H. Frandsen: Visen om krybskyttens død	26
Nils Vollertsen: Fiskerlejet midt i købstaden	34
Ena Hvidberg: Vis mig hvordan du bor – og jeg skal sige dig, hvem du er	52
Gustav Henningsen: Sort magi, spådomskunst og heksemishandling 1855	75
Dansk folkekultur 1983	
En selektiv bibliografi. Af Else Marie Kofod. Redaktionen afsluttet 1. marts 1984	85
Anmeldelser og oversigter	
A. Andresen: Den gamle landmåler fortæller. Et liv i statens og kirkens tjeneste 1889–1981. Bodil K. Hansen	94
Kjære Broder. Breve fra husmand Terkel Kristensen 1860–1918. Bodil K. Hansen	94
Christen Olsen: Erindringer af mit liv 1799–1868. Bodil K. Hansen	96
Svend Aage Andersen: Dansk Arbejderkultur. Grundtræk af dansk arbejderkultur og arbejderlitteratur i perioden fra 1870 til 1930. Poul Balle-Petersen	97
Bent Blüdnikow og Henrik Stevnsborg: København 1790. Billeder af dagliglivet. Eske K. Mathiesen	98
Folklore och nationsbyggande i Norden. Inge Adriansen	98
Asbjørn Klepp: Nordlandsbåter og båter fra Trøndelag. Max Vinner	99
Hans Larsen, Ole Mortensøn, Jens Møllerup: En købmandsgård gennem 200 år – Bays Gård i Rudkøbing. Kjeld Kayser	101
Dorthe Falcon Møller: Kortregistrant over Storstrøms Amt indtil omkring 1900. Holger Rasmussen	102
Mogens Birger Møller: Tekstilhåndbogen. Else Østergård	102
George Nellemann: Polske landarbejdere i Danmark og deres efterkommere. Et studie af landarbejder-indvandringen 1893–1929 og indvandrerens integration i det danske samfund i to generationer. Jacques Blum	103

Nordisk bibliografi for folkelivsforskere 1980.	
Svend Aage Andersen	104
Ellen Damgaard: Peder Lykke. En husmand på heden.	
Gudrun Gormsen	105
Margit Baad Pedersen: Købmand og hører på landet. En ny erhvervsgruppe og dens rolle – økonomisk, socialt og kulturelt 1850–1900.	
Ellen Damgaard	107
Joan Rockwell: Evald Tang Kristensen. A lifelong Adventure in Folklore.	
Else Marie Kofod	108
Skattegraveren. En Evald Tang Kristensen antologi.	
Else Marie Kofod	111
Chr. Stenz: Dansk lærer i grænselandet.	
Jørgen Køster	112
Vestsjællands Amt. Et kulturhistorisk bidrag til fredningsplanlægningen.	
Annette Vasström	113
Richard Willerslev: Den glemte indvandring. Den svenske indvandring til Danmark 1850–1914.	
Else-Marie Boyhus	114
Vonsild kirkebog 1659–1708.	
Eske K. Mathiesen	115
Bent Østergaard: Indvandrerens Danmarkshistorie.	
Else-Marie Boyhus	116
Annikki Kaivola-Bregenhøj: Bondebryllup.	
Annette Vasström	117
Kvindekultur.	
Birgitte Rørbye	119
Beth Grothe Nielsen: Løtfærdige Quindfolk – om Gisle Nielsdatter og andre barnemordersker.	
Birgitte Rørbye	120
Kvinder i byen. Aalborg omkring år 1900.	
Birgitte Rørbye	121
Palle Petersen: Bønder. Fra fællesskab til andelsselskab 1700–1900.	
Landbohistoriske billeder. Akvarelsamlingen på Tune Landboskole.	
Margaretha Balle-Petersen	122
Den ideologiske husflid. Husfliden i andelstiden.	
Margaretha Balle-Petersen	122
Th. Th. Hove: Tørvegravning i Danmark. Fra håndgravning til moseindustri – udvikling og vilkår.	
Ulla Thyrring	124
Fejekosten og surdejen; civileiseringsprocesser i Europa 1200–1800.	
Jens Henrik Koudal	125
Kirsten Sass Bak, Elsemarie Dam-Jensen, Birgit Lauritsen: Æ har høør ... Sønderjyder synger. Et visehæfte.	
Karsten Biering: Med C. Jensen og hans sønderjyske spillemænd.	
Eske K. Mathiesen	126
Vibeke Stybe: Fra billedark til billedbog.	
Ib Varnild	128
Indsigelse	129
Indsendt litteratur	130